

EESTI
POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 47 (361)

24. novembril 1928 a.

VIII. aastakäik

Ilmub üks kord nädalas — igal laupäeval.

Tellimise hind: aastas Kr. 10.—
 poolaastas „ 5.—
 veerandaastas „ 2.50

Siseministeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas Kr. 8.—
 poolaastas „ 4.—
 veerandaastas „ 2.—

Üksik number maksab 25 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-24
 Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek. Kr. 40.— || 1/4 lehek. Kr. 10.—
 1/2 „ „ 20.— || 1/8 „ „ 5.—
 1/3 „ „ 13.50 || 1/16 „ „ 2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
 Lehe eesküljel 75%^o, tekstis 100%^o kallim.

Adressi muutmise 30 senti.

Address kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
 Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) M. Morrison, Eeluurimine kui politsei eelkuulamise täiendaja. 2) Siseministeriumi 10. aastapäevaks. 3) Joh. Liivak, Saatetoimingud politsei teenistuses. 4) M. Tang, Viljandi politsei 10 aastat vana. 5) Kurjategijate kahjutukstegemisest. 6) Ametlik osa. 7) Küsimusi ja kostmisi. 8) Kuulutusi.

Eeluurimine kui politsei eelkuulamise täiendaja.

M. Morrison.

Kui kr. kp. s. § 545. põhjal lubab neid asju, millede karistuseks ei ole kõigi õiguste kaotamine, kohtulikule harutusele võtta ka ilma eeluurimisteta, kui prokurör kohtu nõusolekul võimaliku leiab olevat kohtule esitada süüdistusakti politseilise eelkuulamise põhjal, siis oli see novelliks kp. s. Selle novelli ilmumine vene seadustes oli nähtavasti tingitud sellest, et pärast kohtuasutuste seaduste maksmapanemist politsei arvati niivõrd arenenuks, et ta protokollid loeti täielikkudeks.

Kui aj. val. poolt 20. jaan. 1919. a. („R. T.“ nr. 5 — 1919) eeluurimise ärajätmise seadusega üksikutel kordadel lubatakse miilitsa protokollide alusel süüdistusakte kokku seada ka nende kuritegude kohta, mis käivad esimesel astmel rahukogude alla, siis oli see nähtavasti kr. kp. s. § 545. laiendamine, mis sihitud eeluurimise

toimingute lühendamisele. Võiks arvata, et süüdistusaktide kokkuseadmine ilma eeluurimiseta on lubatud raskemate kuritegude kohta politsei protokollide põhjal. Ja kui see tänini pole sündinud, siis küll seepärast, et suuremad asjad harilikult ei ole algusest peale seesugused, mis oleksid küllalt selged kõrvaliste asjaolude valgustusega, ja et eeluurimise toiming ilmub siiski suureks kriminaalajasjade fikseerijaks, millega hiljem tuleb arvestada kõigis protsesside staadiumides. Nii on tänini nimetatud 20. jaan. seadus jäänud surnud seaduseks, mille olemasolul pole tähtsust politsei praktikas.

Nagu ajakirjandusse sattunud teadete järgi otsustada, ei anna kr. kp. s. komisjoni poolt valitsusele esitatud uus kava mingisugust tähtsust kohtuliku eeluuri-

mise instituudi alalhoidmisele. Nii olevat komisjon harutanud praegust kohtulikku eeluurimist ja olevat leidnud, et see instituut olevat üleaarne. On need teated õiged, siis on see seisukohale asumine, kuhu jäänud peatuma 20. jaan. 1919. a. seadus. Kas nimetatud komisjoni ettepanekust saab asja ja kuidas küsimus lõpuks areneb, seda ei hakka meie siin käsitama, küll aga püüame iseloomustada eeluurimist kui politseilise eelkuulamise täiendajat politseilisest seisukohast.

Omaval ajal oli palju põhjusi, miks kohtuseadused jaotasi eeluurimise kaheks, andes üldkohtutele määratavad asjad kohtu-uurijatele ja jättes rahukohtutele alluvad asjad politseile. Viimased pidid olema lihtsad, mis ei tarvitanud juriidilisi teadmisi ega iseäraseid vahetegemisi kuritegude klassifitseerimisel. Esimesed selle vastu pidid olema keerulisemad, mis nõudsid aega järelemõtlemiseks ja süüdistusele õige suuna andmiseks. Nähtavasti on meie komisjon politsei poolt igasuguse sunnita tehtud tööd niivõrd hinnanud, et ta seda on aluseks pannud kavatsesavale muudatusele.

Politseilise eelkuulamise ja eeluurimise ühendamise kavad ei ole uued. Nad on kerkinud varemgi üles, mõnikord isegi vene senati ühendatud departemangude koosolekul, kus tõendati, et kohtu-uurijatel olevat rahva silmis säärane usaldus, mida politseil ei olevat. Harvem kuulub aga teisest põhjusest, miks vene ajal kohtu-uurijate instituut omandas kindla koha. Asjad, mis alluvad üldkohtutele, on kaebaluseid ja kurjategijaid väga mitmesuguseid, nende seas ka palju haritud ja kuritegevuse võtetes raffineeritud mehi. Siin on sagedane nähtus, et nende ülekuulamised, mida politsei toimetanud lihtsal kujul, ei anna häid tagajärgi, nad ei tunnista süüd üles; küll aga teevad nad seda siis, kui süüdistus esitatakse neile samuti raffineeritud kujul, haritud kohtutegelase poolt, mis valatud kõikidesse kp. s. ettenähtud vormidesse.

Kurjategijatele tuleb vastu seada psüühiline surve, ainus meie ajal mõeldav mõjumise viis. Ülekuulamine ei pea kuritegevuse tagasitõrjumiseks mõjuma üksi kaebalusele, vaid ka tunnistajatele. Asjaosalised peavad ülekuulamistel mitmetest kohtadest läbi käima, olema mitmes puhastustules. Viimane instants, kohus, peab veel fikseerima eeluurimisel

saadud andmeid ja nende järele otsustama. Ühelt poolt peab ta võtma kahju-saajalt, mida sellel veel anda, teiselt poolt peab ta aitama murda kaebaluse tagasi ajamist ja vastupanu, kui see ei taha tunnistada süüd üles. See kolmekordne asjade sarjamine ülekuulamise kaudu peab andma tõeteri. Mida suurem kuritegu, seda suurem ja raskem peab olema surve kaebalusele. Kas siin õiguse otsimiseks aga kohtu-uurijate instituut enam ära teha suudab kui politsei, on vaevalt arvatav. Sedasama võiks teha ka mitmekordne ülekuulamine ühe ja sama asutuse poolt.

Seejuures avaldub aga teine nähtus, mis politsei seab raskesse seisukorda. Jääb kurjategija üles leidmata, siis langeb tema mitteleidmine ikkagi politsei peale, s. o. selle asutuse ehk ametniku peale, kes on seisnud kuriteo avalikustuleku hällil. Keegi ei hakka enam süüdistama selles tagajärjeta töös kohtu-uurijaid, sest nende kätte jõudmisel on juba aeg möödunud ja kurjategija tabamine raske ja võimatu.

Materjal, mida politsei kogub kuritegude paljastamisel, sünnib voogavast elust. Süüdistusakti asetatav materjal ei või olla meeoleuline, vaid kindlatele faktidele põhjenev, mille najal süüdimõistvad otsused võimalikud. Kahtlasest materjalist tuleb luua kindel alus. Nii tuleb kardinaalpunktidenä eeluurimise ajal üles seada küsimused: kes on süüdlane ja milles süüdlane, ja need juba seesuguses ulatuses, kus on tarvitatud kõik eeluurimisel saadud toores materjal. Pühendudes asjasse peab olema mõtete kontsentratsioon, ühte kohta juhtimine, pealegi segamata. See nõuab asjaajajalt juriidilisi mõtlemise omadusi, võimet ja praktikat. Eelkuulamise algatamine annab selleks asja edasiuuri ajale häid võimalusi, sest kõik asjaosalised on üle kuulatud, nende tunnistused teada ja nendest saadud muljed värsked. Kõike seda, mis saadud eelkuulamistel, ikkagi ei suudeta edasi anda kohtu-uurijatele. Kui nüüd üheks eeluurimise võimaldamiseks on tarvilik asjasse süvenemine ja kui küsida, kas see jooksva politsei tegevusega ühenduses, siis ei saa olla kaht vastust. Sest paremat asjaga tutvumist, kui saab asja algataja ametikoht, on vaevalt võimalik teisel ametikohal, kes ei asu asja üleskerkimisel, viimane ei saa elavat pilti kuriteo algmomendist.

Terve eeluurimise toiminguga liitumine

üheks tervikuks seisab teise raskuse ees, kui asuda asjade klassifitseerimise nõude juure, mida eeluurijatel tuleb täita. See nõuab omalt poolt mitte üksi kr. kp., vaid ka materiaalse n. s. süstemaatilist tundmist. Kuid keeruliseks ei tee mitte asja seaduste tundmine, vaid n. s. üksikute §§ ristlemine, üksteisest läbipõimivus, nende omavahelised sidemed ja vastolud. Kuid vaevalt seatakse meil üles nõudmiste peensused eeluurijatele, sest lõpuks on süüasjade lõplik klassifitseerimine süüdistusakti kokkuseadja käes, kes seda pealegi kohtutes peab toetama. Eeluurimise peanõue, et seal oleksid toodud kõik asjaolud, mis iganes võimalik ja edaspidisele süüdistusele tarvilised, ei ole nii raske täita, et see peaks üles seadma möödapääsematuid raskusi.

Kolmandaks eeltingimuseks eeluurimiste toimimisel oleks rahu, et võimalik oleks järele mõtelda kuriteo iseloomu ja kaebealuse süü õigeks ilmutamiseks. Kui nüüd silmas pidada, kui suured asjad on kohtu-uurijatel käes, kus isegi mitme mehega tuleb teha kuude viisi tööd, siis tekib tahtmatult küsimus, kas see on üldse võimalik politseil tema jooksva päevase töö kõrval. Välispolitseile teeks see raskusi, küll aga mitte kriminaalpolitseile.

Kui eelpool toodud ette, et kohtuasutuste külge liidetud eeluurimist toimivad isikud on erapooletumad politseiga võrreldes, siis on see mineviku vaade, millel ei ole enam asu uuema aja muutunud oludes.

Viiendaks võiks ette tuua, et politsei, kellele antud õigus alamates kohtutes süüdistusega esineda, ei sobi iseloomult eeluurimise erapooletusega, samuti nagu prokuratuur ei või olla eeluuriija. Siin on aga unustatud, et juba 1890.—1900. aastatel töötas Venemaa kohtu-uuenduste komisjon välja eelnõu, mille järele kohtu-uurijad pidid kaduma, nende kohused aga siirduma rahukohtunikudele. Sel ajal peeti see muudatus loomulikuks. Kuid siin tekib uuesti küsimus, kas rahukohtunikud, kes ometi ise on otsuste

tegijad vähemais asjus, on selleks sündsamad kui politsei?

Oleme puudutanud ainult üldtingimisi. Jätame meelega puudutamata palju muid põhimõttelisi küsimusi, näiteks, kas üldse kaheastmeline eeluurimine on tarvilik, kas kõigi õigustega varustatud eeluurimise instants suudab üksi seda, mida nüüd ta teeb ja toimib kaealuse politseiga, kas teine eeluurimise koht on üksi osavam kui mõlemad koos jne.

Senini politsei poolt toimetatav eelkuulamine on sisuliselt sarnane lai väli, mis oma mahuga ja ulatusega kaldub haarama ka eeluurimise kuni selle tegevuse lõpuni, sest järjekindel mõtlemine sihhib sinna poole, niikaua minna edasi kui võimalik ja teha sellest eeluurimisega seotud järeldusi. Politseiline eelkuulamine ei ole üksi koguliselt suurem eeluurimisest, ta on ka palju tegevus- ja juhtumisterikkam. Seepärast pole kunagi vaikinud häälled selle üle, et politseile seaduse poolt määratud piirid on liig kitsad, ja et neid tuleks laiendada seda enam, et need nii-kui-nii juba mitmeti tegelikult on üle astunud ja see ka reeglipäraseks saanud.

Arenegu eelkuulamise ja eeluurimise ühendamise küsimus tulevikus kuidas tahes, üks asi on aga selge, et heakorra ja julgeoleku seisukohast vaadatuna kuritegevuse vastu võitlemise edukusest annab üksi avalikukstehtud kuritegude protsendi õige pildi. Selle protsendi tõusu ja langust on kirjutatud senini peaaegu ainuüksi politsei arvele ja seeläbi teda hinnatud seltskonna silmis kui ka teaduslikult vaatepunktilt vaadatuna. See on väga suur ja õigustatud nõue, mida siin seltskond võib esile tõsta oma ametikohtade vastu. Igasugune kiitus ja laitus, mis sellega ühenduses, langeb nii täiesti politseile osaks. Kuid keegi ei vaata sellele, et politsei õigused, teiste ametikohtadega võrreldes on võrdlemisi väikesed, kuna vastutus seltskonna silmis aga kõigist kõige suurem on. See seisukord pole loomulik.

Siseministeeriumi 10. aastapäevaks.

(Käsukiri 13. novembrist s. a. Nr. 91 siseministeeriumile.)

Igapäevane elu oma igapäevase tööga ja igapäevaste muredega ei anna meile harilikult aega tagasi vaadata läbikäidud teele, ei võimalda meile ülevaadet sellest,

mis on tehtud ja kuidas kõik see on saavutatud, mis tegelikult olemas ja pika töö ning vaevaga kätte saadud. Ainult üksikutel tähtpäevadel, kui on möödunud

teatud ajajärk, heidame pilku tagasi, et minevikust koguda jõudu tulevaseks tööks, et läinud päevade kogemustest ammutada õpetust eelseisva aja tegevuseks. Sellised päevad kujunevad meie elus pidupäevadeks, mil rõõm tehtud töö üle lubab meid veidi puhata.

Täna siseministeeriumi pidupäeval pean tarvilikuks ametkondadele lühidalt meele tuletada ministeeriumi esimese kümne tegevusaasta ajalugu.

Päästekomitee päevakäsuga nr. 5 Ajutise Valitsuse loomisest 24. veebr. 1918. a. (R. T. nr. 1 — 1918. a.) nimetati ametisse teiste ministrite seas ka siseminister. Esimeseks Eesti siseministriks ja ühtlasi ka ministrite nõukogu esimeheks oli härra Konstantin Päts. Ajutise Valitsuse avalik tegevus katkestati küll täikiks ajaks okupatsioonivõimude poolt, kuid maailmasõja tagajärjel pidid lahkuma need võõrad võimud novembrikuus 1918. a. meie maalt, et võimu üle anda meile endile. Pärast okupatsiooni lõppu otsustas Maanõukogu vanematekogu 12. novembril 1918. a. (R. T. nr. 1 — 1918. a.) määrata ajutiselt kuni maanõukogu kokkuastumiseni Ajutise Valitsuse kokkusead järgmiselt: pea- ja siseminister K. Päts, siseministri asetäitja ja rahaminister J. Kukk, peale selle teised ministrid. Asetäitja siseminister nimetati seepärast, et esimene meie siseminister hr. K. Päts viibis saksa vangis ja ei jõudnud Ajutise Valitsuse avalikku tegevusse astumise ajaks veel tagasi. Esimesed kirjalikud aktid, mis siseministri asetäitja J. Kukk'e ja sekretäri K. Lepa allkirju kannavad, on märgitud 13. novembril 1918. a. ja sisaldavad korraldusi linnapeadele ja maakonnavalitsuste esimeestele omavalitsuse- ja miilitsaasutuste tööleasumiseks, alustel, mis 1917. a. seadusandlusega loodud. Sellest päevast on möödunud täna 10 aastat ja see päev, mil Eesti siseministeerium juba tegutses korralduste tegijana, loetakse ministeeriumi nõukogu otsuse põhjal 25. oktoobrist 1923. a. siseministeeriumi aastapäevaks.

Okupatsiooni päevil tegutses Ajutine Valitsus põrandaalusena insener E. Petersoni korteris, kus ka viibiti veel 11. novembril ja kust saadeti esimesed käsud välja. 12.—15. novembrini asus Ajutine Valitsus härra Raamoti korteris S. Roosikrantsi t. nr. 10. Siis kolis Ajutine Valitsus üle praeguse Vabariigi ohvitseride keskkogu ruumidesse Raekoja platsil. Esiolgu olid kõik ministeeriumid ühes

suures toas; siseministeerium seisis koos peale ministri ühest ametnikust — sekretärist; selleks oli härra K. Lepp, praegune politsei üldsekretär, kelle tarvitada oli väike kirjutuslaud tooli ja tindipotiga, — muud sisseseadet sel ajal ei olnud. Seinal rippus laua kohal pealkiri „siseministeerium“.

Siseministeeriumi esimeste päevade tegevus seisis peaaegselt igasuguste korralduste, ringkirjade ja instruksioonide andmises riigivõimu teostamise ja kindlustamise sihil. 17. novembril kutsuti ministeeriumi teenistusse härra N. Maim, praegune Tartu ülikooli professor, seega koosnes ministeerium juba kahest ametnikust peale ministri. Et ministeeriumi töö iga päevaga suurenes — 18. novembrist peale hakati registreerima ajakirju trükiasjade ajutise määruse põhjal ja 20. novembrist hakati välja andma välispassse, — siis suurendati ka vastavalt ametnikkude koosseis. Tööpõllu laiendumine tõi aga ka endaga kaasa tarviduse avaramate ruumide järele ning juba 25. nov. 1918. a. kolis siseministeerium üle Toompuiesteele nr. 3 — majja, kus asus okupatsiooniajal „die Estländische Provinzialverwaltung“.

24. nov. 1918. a. määrati Maanõukogu poolt rühmade kokkuleppel uus Ajutise Valitsuse koosseis, milles oli siseministriks härra A. Peet, kes asus 25. novembril tegelikult ametikohuste täitmisele ja ministri abidena ametisse kutsus härra N. Maimu (kuni 1. maini 1919. a.) ja härra E. Kübarsepa, praeguse ministri abi. Ajutise Valitsuse käsil pidid kõik ministeeriumid tööleasumisest teatama kohtuministeeriumile. Selle korralduse täitmiseks teatas ka siseministeerium kohtuministeeriumile, 2. detsembril 1918. a., et ministeerium on konstrueerunud ja koosneb järgmistest üksustest: administratiiv-, omavalitsuse-, tehnika- (pärastine ehituspeavalitsus), tervishoiu-, politsei-, usuasjade ja statistikaosakondadest ning ministri kantseleist. Kummalgi ministri abil oli juhtida üks osakond: härra N. Maimul — administratiiv-osakond ja härra E. Kübarsepal — usuasjade osakond. Omavalitsuse osakonna juhatajaks kutsuti härra E. Dolf, praegune administratiiv-osakonna direktor, politsei- (miilitsa-) osakonna juhatajaks härra E. Alver (kuni 1. maini 1919. a.), tehnikaosak. juhat. arhitekt hr. E. Habermann (kes hiljem viidi teedeministeeriumi alla ühes ehituspeavalitsusega), tervishoiu-

osakonna juhatajaks dr. K. Konik (kuni 1. märtsini 1920. a.), statistika osakonna juhatajaks härra K. Mikfeldt ja kantselei juhatajaks härra Linquist (kuni 12. aug. 1919. a.). Härra J. Sooman, praegune poliitsei abidirektor, astus ministeeriumi teenistusse 12. detsembril 1918. a. ministri kantselei sekretärina ja sai 12. augustil 1919. a. ministri kantselei juhatajaks.

1918. aasta jõuluks makseti ministeeriumi ametnikkudele esimest korda palka. Tol ajal oli ministri palgaks 1.200 mk., ministrite abide palgaks 1000 mk., osakondade juhatajate palgaks 900 mk. ja kantseleiametnikkude palgaks 300—500 mk. kuus. Esimese palgalehe järgi oli 23. dets. 1918. a. siseministeeriumi teenistuses minister ja 29 ametnikku.

Jaanuarikuul 1919. a. kolis ministeerium Toompea lossi, praegu kasutada olevatesse ruumidesse. Samal ajal asutati ministeeriumi juure hobuste sõjaväkke võtmise peakomisjon; veebruarikuul loodi Ajutise Valitsuse poolt 25. veebruaril 1919. a. vastuvõetud määruse põhjal peakomisjon rekvideerimise ja kahjude hindamise asjus. Samal kuul (6. veebr.) Ajutise maanõukogu (maapäeva) poolt vastuvõetud seaduse alusel Ajutise Valitsuse komissaride kohta (R. T. nr. 10 — 1919. a.) saadeti igasse maakonda keskvalitsuse esindajatena valitsuse komissarid, kes kuulusid siseministeeriumi ametkonda. See instituut likvideeriti aga juba sama aasta juuli- ja augustikuus. Märtsikuus 1919. a. toodi sõjaministeeriumi alt siseministeeriumi alla rahvaväe peakomisjon ja samal kuul asutati ka usuasjade komisjon endise kindral-konsistoriumi asemele. 17. V 1919 asutati sekvestreeritud trükikodade valitsus, kuhu koondati valve trükikodade tegevuse järele, üldine raamatupidamine, palgamaksmine töölistele ja üldine trükikodade juhtimine. 9. mail 1919. astus ametisse uus siseminister härra A. Oinas Asutava Kogu poolt valitud Vabariigi Valitsuse koosseisus. 1. mail samal aastal lahkus ametist ministri abi N. Maim ja sellest ajast peale jäi ainult üks ministri abi kuni 1. aprillini 1926. a., mil koosseisu võeti ministri abi õigustega peasekretär, kelleks oli kuni 1. novembrini s. a. härra E. Maddison.

29. juulil 1919. a. astus ametisse siseministrina härra A. Hellat ja jäi sellele kohale 2. augustini 1920. a. Sel ajal tulid uute asutustena siseministeeriumi juure kaitsepolitsei-peavalitsus, mis kutsuti ellu 1. mail 1920. a., siis hangeldamise ja liia-

kasu vastu võitlemise komisjonid, loata viinapõletamise vastu võitlemise komisjonid, karantiinid Valgas ja Narvas, kinnituskomitee, immobiil-komisjon ning opteerimisasjade osakond.

2. augustil 1920. a. valiti siseministriks härra K. Einbund, kes mõnede vaheajadega seisis ministeeriumi eesotsas kuni 23. juunini 1926. a. Nimelt olid siseministriteks: härra K. Einbund — 2. augustist 1920. a. — 27. oktoobrini 1920. a., härra L. Olesk — 27. okt. 1920. a. — 26. jaan. 1921. a., härra K. Einbund — 26. jaan. 1921. a. — 27. märtsini 1924. a., härra Th. Rõuk 27. märtsist — 17. detsembrini 1924. a. ja hr. K. Einbund 17. dets. 1924. a. — 23. juunini 1926. a. Sellesse ajajärku langeb ministeeriumi täieline ümberkorraldamine. Nii läks rahvaväe peakomisjon ja hobuste sõjaväkke võtmise peakomisjon 1. jaan. 1922. a. sõjaministeeriumi alla, ehituspeavalitsus — 12 mail 1922. a. teedeministeeriumi alla, tervishoiu-peavalitsus — 11. novembril 1922. a. töö-hoolekandeministeeriumi alla, kinnituskomitee — 15. juulil 1922. a. rahaministeeriumi alla. Immoobil-komisjon likvideeriti vastava seadusega (R. T. nr. 4 — 1921. a.) jaanuarikuus 1921. a., hangeldamise ja liiaku vastu võitlemise komisjonid likvideeriti 27. septembril 1920. a. vastava seaduse põhjal (R. T. nr. 143/144 — 1920. a.), loata viinapõletamise vastu võitlemise komisjonid — 26. aprillil 1921. a. vastuvõetud seadusega (R. T. nr. 40 — 1921. a.), statistika osakond — 1. mail 1921. a. vastavate koosseisude kärpimisega, sekvestreeritud trükikodade valitsus — 15. aprillil 1921. a., usuasjade kollegium — 1. jaanuaril 1926. a. usuühingute ja nende liitude seaduse maksmahakkamisega (R. T. nr. 183/184 — 1925. a.). 1. novembril 1922. a. loodi uus piirivalve valitsus alluvusega siseministeeriumile. 1. mail 1924. a. toodi üle kohtuministeeriumi alt siseministeeriumi alla kriminaalpolitsei peavalitsus, mis ühes kaitsepolitsei peavalitsuse ja politsei-peavalitsusega koondati üheks politsei-peavalitsuseks 1. mail 1924. a.; 1. aprillil 1926. a. koondati administratiivasjade peavalitsus, omavalitsusasjade peavalitsus ja ministri kantselei uue administratiivosakonna näol. Rekvideerimise ja sõjakahjude hindamise peakomisjoni koosseisud kustutati 1. jaanuarist 1926. a. arvates, kuna tarviliisid töid sel alal teeb administratiiv-osakond oma tööjõududega; peakomisjoni tööd lõpe-

vad lähemal ajal ja 1929./30. a. eelarves peakomisjon üldse enam ei figureeri.

23. juunist kuni 24. juulini 1926. a. oli siseministri k. t. kindral-major J. Soots, 24. juulist — 12. novembrini 1926. a. — H. Laretei, 12. novembrist 1926 a. kuni 5. märtsini 1927. a. kindral-major J. Soots ja alates 5. märtsist 1927. a. — J. Hünerson.

Ei saa nimetamata jätta ministeeriumi 10. aastapäeval ka üksikute alade juhte, kes on aidanud suuremal või vähemal määral kaasa selleks, et ministeerium on jõudnud praeguse seisukorrani:

Ministri abid: E. Kübarsepp — 15. novembrist 1918. a. alates, N. Maim — 17. novembrist 1918. a. alates kuni 1. maini 1919. a. Ministeeriumi peasekretär: E. Maddison — 1. aprillist 1926. a. kuni 1. novembrini 1928. a. Kantselei juhatajad (asjade valitsejad): G. Linnus — 5. dets. 1918. a. kuni 12. aug. 1919. a.; Joh. Sooman — 12. aug. 1919. a. kuni 5. jaan. 1923. a.; Oskar Angelus — 5. jaan. 1923. a. kuni 1. apr. 1926. a. Administratiiv-asjade peavalitsuse juhatajad: Ministri abi — kuni 26. juulini 1920. a.; K. Lepp — 26. juulist kuni 1. septembrini 1920. a.; A. Kann — 1. septembrist 1920. a. kuni 7. märtsini 1921. a.; A. Ott — 16. aprillist 1921. a. kuni 15. märtsini 1922. a.; E. Maddison — 15. märtsist 1922. a. kuni 1. aprillini 1926. a. Omavalitsusasjade peavalitsuse juhataja E. Dolf — 27. novembrist 1918. a. kuni 1. apr. 1926. a. Politsei-peavalitsuse ülemad (politseidirektorid): E. Alver — novembrist 1918. a. kuni 1. maini 1919. a., M. Ostrat — 14. juunist 1919. a. kuni 1. aprillini 1920. a., K. Laurits — 20. aprillist 1920. a. kuni 15. märtsini 1921. a., A. Ott — 15. märtsist 1921. a. kuni 15. aprillini 1921. a., H. Kuben — 15. aprillist 1921. a. kuni 15. oktoobrini 1923. a., N. Reiman — 15. oktoobrist 1923. a. kuni 16. juunini 1924. a., H. Mölder — 16. juunist 1924. a. kuni 1. märtsini 1925. a., N. Reiman — 20. veebruarist 1925. a. alates. Kaitsepolitsei peavalitsuse ülemad: H. Veem — 1. maist 1920. a. kuni 1. nov. 1920. a., E. Alver — 21. veebruarist 1921. a. kuni 18. aug. 1921. a., E. Lensin — 5. okt. 1921. a. kuni 5. jaan. 1923. a., Joh. Sooman — 5. jaan. 1923. a. kuni peavalitsuse likvideerimiseni. Rekvireerimise ja sõjakahjude hindamise peakomis-

joni esimehed: Ed. Alver — 26. märtsist 1919. a. kuni 31. aug. 1920. a., K. Lepp — 1. septembrist 1920. a. kuni 16. okt. 1923. a., A. Mölder — 16. oktoobrist 1923. a. kuni 1. jaan. 1926. a., ministri abi E. Kübarsepp — 1. jaanuarist 1926. a. alates. Tervishoiu peavalitsuse juhatajad kuni üleminekuni töö-hoolekandeministeeriumi alla: Dr. K. Konik — 16. novembrist 1918. a. kuni 1. märtsini 1920. a., Dr. A. Möttus 1. märtsist 1920. a. alates. Ehituspeavalitsuse juhataja (kuni üleminekuni teedeministeeriumi alla) E. Habermann — 19. veebruarist 1919. a. kuni 12. maini 1922. a. Sekvestreeritud trükkodade valitsuse juhataja: K. Lepp — 17. maist 1919. a. kuni 15. aprillini 1921. a. Piirivalve valitsuse ülemad: kolonel H. Kurvits — 1. nov. 1922. a. kuni 12. nov. 1924. a., kol.-leitn. A. Engman — 12. nov. 1924. a. kuni 27. nov. 1924. a., kolonel H. Kurvits — 27. nov. 1924. a. alates.

Täna siseministeeriumile tähtsal päeval täna kõiki juhatajaid ja samuti ka alluvaid tehtud töö eest. Meil on vaatamata võrdlemisi lühikesele ajale suur töö seljataga. Politseiaparaat on korraldatud ja seatud meie aja nõuete kõrgusele, piirivalve on kindlasti organiseeritud, on välja töötatud ja maksma pandud hulk seadusi, määrusi ja korraldusi, mis peavad aitama korraldada elu-olu vabas Eestis vabade kodanikkude heaoluks, demokraatliku valitsemise põhimõtte alusel. Kuigi meie võime vaadata rahuldustundega nähtud vaevale ja saavutatud tagajärgedele, ei tohi tehtud töö veel põhjuseks olla arvamisele, nagu oleks kõik juba tehtud. Elu sammub edasi ja meie ei tohi jääda elust maha, ei tohi seda ükski riigiasutus ja kõige vähem siseministeerium, kelle kätte usaldatud laaldased ja tähtsad ülesanded, kel tuleb reageerida otstarbekohaselt ja kiirelt igapäevastele nähtustele. Eriti suur töö seisab meil ees omavalitsuste korraldamise alal, mis nõuab veel palju aastaid ja palju töötahet ning -oskust meile pandud ülesannete teostamisel.

Loodan, et siseministeeriumi ametnikud ja teenijad — kõik, nii alluvad kui ka juhtivad jõud — ka edaspidises töös näitavad seda kohusetunnet, seda töövõimet ja tööoskust, mis praegu iseloomustab siseministeeriumi ametnikku ja mis olnud põhjuseks sellele, et siseministeerium võib ennast täie õigusega lu-

geda meie kõige paremini korraldatud ministeriumide hulka. Selleks soovin kõigile ametnikkudele ja teenijatele, nii

kesk- kui ka alluvates asutustes väsimatut jõudu ja head kordaminekut!

Siseminister J. Hünerson.

Saatetoimingud politsei teenistuses.

Joh. Liivak.

Kurjategijaid jälgides tuleb tihti politseil kokkupuutumist isikutega, kes enese tundmatuks tegemiseks tarvitavad väga mitmekesiseid abinõusid, millistest eriti suuremate kurjategijate peres sageli leiab aset grimeerimine, kui kindlaimaid abinõusid isiku moonutamiseks. Seepärast tuleb ametnikul, teatud isikut jälgides, teraselt panna tähele kõiki, kellega ta puutub kokku. Teatavasti on tulnud ka sarnaseid juhuseid ette, kus jälgitakse meeskurjategijat, kuid peetakse kinni koguni naisterahvas, kes ometigi osutub otsitavaks meheks. Ehkki mees oli moonutunud naiseks ümberriietumise ja, võib olla, jumestamise teel, tunti temas siiski ära otsitav meesterahvas, ta andis end millegagi ära.

Millest tuntakse siis harilikult inimest ja kuidas tuleb politsei mõttele pidada kinni naisterahva, kuna ta otsib meeskurjategijat? Harilikult tuntakse ju inimest tema riietusest, kõnnakust, keha ehitusest, näost ja kui viimane moonutatud jumestamise teel, siis profiilist, samuti iseärasest tunnustest, kui viimased olemas. Kuid neid tunnuseid, mis senini leidnud käsitust isiku kindlakstegemisel, on võimalik muuta kas põhjalikult või osaltki (arvatud välja iseärased tunnused, mis aga kahjuks harva tulevad ette). Kõige raskem on inimesel muuta oma häält ja kõneviisi, mis pisemagi unustuse juures kipuvad omama loomulikku kõla. Kuid just hääl ja kõneviisi omakorda on jälle neid inimtunnuseid, millistega politsei harva saab arvestada, kuna viimase tunnuse kasutamine ainult siis on võimalik, kui ametnik tunneb isiklikult jälgitavat.

Samuti nagu juurdluseski kõrvalised, näiliselt tähtsusetud pisiasjad sageli paljastavad terve saladusist looritud sündmustiku, nii leidub ka inimtunnuseis tegureid, millised näiliselt küll tähtsusetud, kuid tihti kindlamini inimese annavad ära kui tunnused, mis loomulikus olekus tema juures igaüks esimesest pilgust pannud tähele. Need pisiasjad on inimese juures tema n. n. s a a t e t o i m i n g u d, s. o. sel-

lised toimingud, mis isik teeb instinktiivselt, teadmatult. Kui teraselt panna tähele inimesi, siis selgub, et saatetoiminguid leidub igaühel, ehkki mitte igakord sarnasel kujul, et need otsekohe pealiskaudselt vaatlusel paistaks silma. Toon siin rea näiteid saatetoiminguist, et selge oleks, milliseid väljendusi, tundemärke inimese juures nimetatakse sarnase terminiga. Nii näit. on mõnel inimesel kombeks kõneluse ajal vahetevahel sügada nina selga, teine hoiab jälle endal või kuulajal riiete nõobist kinni, kolmandal on harjunud komme vahest ühe ehk teise suunurga tõmbumine, mõni muljub alatasa taskus oma ninarätkut, leidub ka neid, kes muidu ei tunne end kuidagi kodusena võõras kohas, kui nad vähemalt korra ei ole surunud ühe ehk mõlemad käed püksitaskutesse, või jälle ei saa muidu kõnelema hakata, kui nad enne ei ole iseviisi omapäraselt kõhatanud või jälle kusagile toetunud või millestki kinni hoidnud jne. Saatetoimingute hulka tuleb samuti arvata ka omapärased kõnekäänud, millised ka sageli ühel ehk teisel kujul tulevad ette. Loetletud näited on seesugused, mis paistavad otsekohe silma, kuid suurem osa saatetoiminguid võib leida ainult terasel vaatlusel. Neid leidub iga inimese juures ja üldiselt tuleb saatetoiminguid ette lugematul arvul ja kujul. Kõige huvitavam on aga saatetoimingute juures see, et ka need on peaaegu sama ainupärased (kuigi mitte igakord sama püsivad) kui papillaarjoonestik sõrmedel.

Näitlejad teavad väga hästi saatetoimingute äraandlikku tähtsust ja püüavad neist igapidi hoiduda, kuid ometi ei lähe ka neil see naljalt korda. Märksa kergem on inimesel moonutada oma häält, kaotada harjunud kõnekäänud, kuid saatetoiminguist vabaneda ei suudeta. Sarnane nähtus on seletatav seega, et näitlejal on laval küllaltki tegemist kujutatavast tüübist kinnipidamisega, ja seepärast ei suuda ta alaliselt pidada meeles ja valvata oma saatetoimingute järele. Samasugune lugu on ka kurjategijate juures, kes tahab en-

nast näidelda teise isikuna, kuna pealegi on kurjategijal alaline hirm tabamise eest, mis sunnib teda kõik piasjad unustama. Suuremalt osalt ei tea aga kurjategijad üldse, et inimesel ka mingisugused saatetoimingud on olemas, ehk kui teabki mõni, siis ei pöördka neile küll mingisugust tähelepanu, kuna nad on kindlad, et ametnikud nende saatetoiminguid ei tunne ja seetõttu need piasjad kunagi äraandlikuks ei saa osutada. Et aga iga politseiametnik, kes edukalt tahab tegutseda, peab oskama panna tähele ka piasjasu, siis ei ole sugugi võimatu, et ka saatetoiminguid võib käsitada kasulikult isikute tahamiseks, kes varjata ja tundmatuks teha püüavad ennast oma välimuse ja harilikkuu tunnuu muutmisel. Meil ei ole aga senini veel kasutatud seda võimalust ja arvatavasti just seepärast, et saatetoimingutele politseiperes pühendatakse liig vähe tähelepanu. Paistab alul ka, et võimatu on politseil käsitada saatetoiminguid isikute kindlakstegemisel, kuna selleks peaks tundma ametnik jälgitavat põhjalikult. Tegelikult aga pole see asi kaugeltki nii halb, sest politsei toimib juurdlust ja puutub kokku isikutega, kes jälgitavat hästi tunnevad. Viimastelt saab ametnik kindlasti teateid ka teatud isiku saatetoimingute kohta, kui

ta aga juhib sellekohaselt järelepärimisi.

Erilise tähtsuse omavad saatetoimingud poliitiliste kurjategijate jälgimisel, kuna viimaseid politsei suuremalt osalt tunneb, ja seetõttu tuleb ka poliitiliste kurjategijate hulgas ette sageli isikuid, kes teutsevad moonutatult.

Suurelt osalt ei suuda inimesed tihtilugu sarnaseidki asju panna tähele, millised iseenesest peaksid torkama silma. Nii näit. leidub õige harva isikuid, kes teavad oma taskukella numbrit, oma isikutunnistuse numbrit jne., isegi küllaldaselt leidub isikuid, kes teineteisega, tänaval kokku sattudes, hulk aega juttu vestnud, ja hiljem ometi ei tea vastata küsimustele, mis suguseid riideid, jalanõusid ja mütsi kandis kõnetatav. Huvitav on seepärast just asjaolu, et inimese saatetoiminguid paremini pannakse tähele, kui näiteks riietust, ehkki need oma iseloomult kaugeltki igakord sarnased ei ole, mis otsekohe torkaksid silma. Mis puutub inimeste riietusse ja välimusse, siis panevad neid nais-terahvad harilikult palju terasemalt tähele kui mehed. Seepärast peaks ka teadete kogumine teise isiku saatetoimingute kohta andma paremaid tagajärgi naiste kui paremate vaatlejate juures.

Viljandi politsei 10 aastat vana.

M. Tang,

Viljandi-Pärnu prefekt.

23./24. novembril s. a. saab täis 10 aastat Viljandi politsei asutamisest. 1918. aastal määrati ametisse esimesed Süda-Eesti politseijuhid, kes asusid kohe võtma üle lahkuvatelt okupatsioonivõimudelt politsei ruume, asjaajamist ja varandusi.

Ei olnud kerge esimeste juhtide töö. Võõrailt eelkäijailt polnud võimalik võtta üle peale mõne laua, tooli ja üksiku ametniku midagi. Kõik tuli luua algusest peale. Ei olnud raha, relvi, vormirõivaid ega distsiplineeritud ametkonda. Noorele asutusele saabusid peagi rasked katsumisajad. Võitlev väeliin kanti üle Viljandi alla, osa maast langes vaenlase võimusesse, mis hävitas usu paljudes nõrgausulis meie iseseisvusse. Politseil tuli olla ja jääda meelsuselt riigikindlaks, väliselt julgeks ja asuda tööle mitmekordse energiaga: aidata sõjaväge, võidelda põranda-

aluse elemendiga ja järjest kasvava kuritegevusega. See polnud kerge ülesanne luua ja pidada korda väljaõpetamatu ja peaaegu relvita ametkonnaga, kuid tänu tolleaegsete juhtide meeledkindlusele, raudgematule energiale ja ametkonna väsimatule ja ennatsalgavale tööle läks see siiski korda ja isegi hästi.

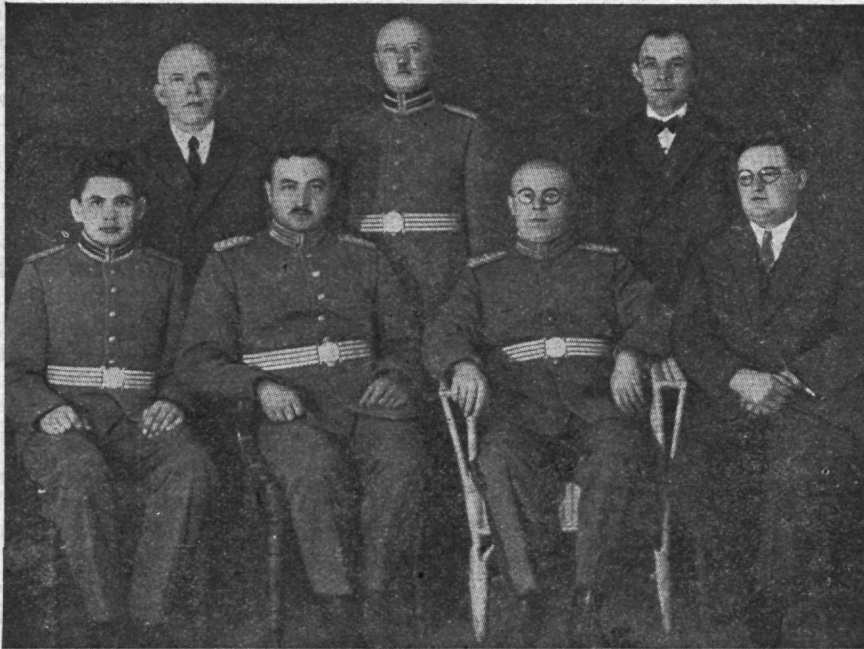
Sellest ajast on möödunud vaid 10 aastat ja täna leiame eest juba sootuks teise pildi: võime eksimatult konstaterida suurt edu politsei arengus nii seesmiselt kui ka väliselt. See on raske töö ja vaeval tagajärg, mille eest võlgname tänu ja sügavat lugupidamist eeskätt meie politsei endistele ja praegustele kõrgematele juhtidele siseministriumis, kes on tahtnud ja suutnud viia meie politseiaparaadi tarvilisele kõrgusele. Kõrgelt tuleb hinnata ka meie kohapealse ajakirjanduse,

omavalitsuste, seltskonna ja kogu Sakalamaa rahva teeneid, kes kõigiti on suhtunud heatahtlikult politsei raskesse ja vastutusrikkasse tegevusse, on olnud alati toeks politseile hea nõu ja abiga, tehes kergeks juhtide õlgadel lasuva koorma ja kogu ametkonna raske töö.

siin märgin sügava tänutundega. Eriiselt aga loen oma kohuseks tänada osavate juhatuste ja näpunäidete eest mulle alluvatele ametnikele Viljandi kriminaalpolitsei praegust juhti härra J. Kuusi.

Kes on olnud tegev suurema ametkonna juhtimisel, see ei saa salata seda suurt

Viljandi politseiametnikkude kogu juhatus.

Istuvad: konstaabel J. MATT, politseikom. J. KUMÁN, prefekt M. TANG, poliitilise politsei abikom. J. JÄRMAN. Seisavad: sekretär V. OJA, konstaabel H. JAMS ja krim. van. assistent T. RÕUK.

Ei saa loobuda ka kriipsutamast alla meie politseikooli määratud tähtsust ametkonna kutsealalisel ettevalmistusel. Kool on saanud tarviliseks politseielus nagu esmajärgulised tarbeained isiku elus. Ei oskaks nagu kujutella enam politseid politseikoolita.

Kas oleksime selleni jõudnud, mida võime öelda täna oma 10. aastapäeval, kui poleks olnud meil sõbralikke naabreid — kriminaal- ja poliitilist politseid, läbisäämine ja koostöö kellega, tänu nende osavale ja armastatud juhtidele, on valmistatud suurimat heameelt? Vist mitte! Eripolitseidel on kahtlemata suured teened välispolitsei edenemises ja arenemises, mida

abi, mida pakuvad talle igal sammul lähemad abilised ja kaastöölised. Kui oleme oma arenemises jõudnud edasi, siis seda vaid rühkides ühiselt, võites ühiselt raskusi, kõrvaldades ühiselt vigu ja seades üles ühiselt uusi sihte ja kavatsusi. Üksinda jõutakse teha vähe, ühiselt aga palju. Hinnates ametkonna suurt tööd, hoolsust ja kohusetruudust möödunud 10 aasta jooksul, ei saa jätta avaldamata tänu alluvatele ametnikele prefektuurile nii tähtsal päeval. Loodan, et ka tulevikus ei vähe- ne hea tahe töötada, vaid kasvab veelgi, kui oleme väljas samuti ühiselt nagu siia- ajanigi ühise asja eest.

Selleks jõudu, tahet ja püsivust!

Kurjategijate kahjutukstegemisest.

Viimastel aastatel on nii Lääne-Euroopa riikides kui ka Ameerika Ühisriikides teravalt päevakorrale kerkinud küsimus: kuidas teha kahjutuks kurjategijaid, ilma, et neid hukata. Meie päevil on peatuma jäänud peaaegselt kahel abinõul: esimene on kurjategijate eraldamine seltskonnast pika aja vältel ja tarbekorral eluks ajaks (kinnimõistmine määramata aja peale) ja teine on kastreerimise läbiviimine, mille tagajärjel kurikalduvustega (või muidu ebanormaalsed) isikud ei saa endile soetada järeletulijaid. Mõlemad abinõud on osalt puudulikud ja mõlemate tarvitusele võtmise ümber on tekkinud teadusmeeste sulesõda. Kindel aga on igatahes see, et meie praegusel ajal ei tunne paremaid abinõusid kurjategijate ja kuritegevuse vastu võitlemiseks kui eelpool tähendatud.

Näib — seda tõendab vähemalt arstide ja teiste uurijate enamus, — et kuritegevus ja ebanormaalsus on parandatavad. Nende väheste hulka, kes selle vastu, vähemalt osaliselt, vaidlevad, kuulub muu seas tuntud saksa tegelane ja vangimajade asjanduse tundja dr. Karl Finkelnburg. Tema arvates ei ole kuritegevus seletatav seega, et teatud arv inimesi on tänu alkoholile ja teistele märkidele degenereerunud, vaid seega, et sotsiaalsed olud tõukavad inimesi, kellel nõrk tahtejõud, valele teele. Süüdi on, tema arvates, kõigepealt halb kasvatus, vilets ümbruskond, korteriolud, alkoholi liigtarvitamine, tööpuudus jne. Seepärast ei tuleks ravitsemist peale hakata sümptomide ravitsemisega, s.o. kurjategijate eraldamisega, karistamisega, hullumajja paigutamisega, vaid ravitsemine, s. o. praeguse olukorra parandamine on võimalik ainult haiguse põhjuste kaotamisel, tähendab sotsiaalse olukorra tervenemisel. Oma väidete tõenduseks toob dr. Finkelnburg muu seas järgmisi näiteid. Kui avaliku naise armuke pikemaks ajaks kinni mõistetakse, siis pole sellega veel midagi saadud kätte: see naine otsib endale varsti teise armukese, keda tema samuti söödab, joodab ja üleval peab nagu esimestki. Kui püütakse kinni ja pannakse türmi salakaubavedajaid, siis pole ka seega saadud mingisugust tulu: vanglas viibivate salakaubavedajate asemele astuvad uued, teised isikud, sest selle kuriteo

peapõhjus on jäänud endiseks — kõrged tollid, mis avatlevad kergele, kuigi veidi hädaohtlikule ärile. Varastatud kraami müüjate tegevust ei suuda keegi paraliseerida, pandagu trellide taha ükskõik kui palju varastatud kraamiga kaubitsejaid — asi on ju see, et selle kuritegevuse eriala õitseb vaatamata kõiksugustele karistustele senikaua, kui pole suudetud kaotada maa pealt vargust. Asi seisab kõige selle juures pealegi ikka veel selles, et areteeritud kurjategijate asemele astuvad uued, kes vana „äri“ edasi ajavad, nii et ühe kurjategijate komplekti asemele saame kaaks: üks istub kinni ja teine tegeleb vabaduses. Ka kuritegevuse alal maksavad majandusõhimõtted, nagu ikka ja igalpool maailmas: tulutoov äri ei likvideeru kunagi, ainult ärimehed vahelduvad; tähtis pole, kas nad seda teevad vabatahtlikult või sunniviisil.

Kõik need ja sarnased arvamisid ning nende põhjendused on kahtlemata huvitavad, kuid nad ei vasta täielikult tegelikule elule ja teaduslikkudele uurimustele ning viimaste tagajärgedele. Et kuritegevuslikud kalduvused on parandatavad, on praegu juba enam-vähem kindel. Seda tõendavad kõigepealt arstid, kes on pikemat aega teinud tegemist kõnesoleva küsimusega, seda tõendavad aga ka teaduslikud uurimised teiste alade eriteadlaste poolt. Kõige selgemini näitavad seda võib olla kurjategijate ja nende esivanemate eluloo uurimised, mis mõnes riigis, näiteks Ameerika Ühisriikides, otse eeskujulikult on läbi viidud. Viimasel ajal on ka Saksamaal ja Austrias seesugustele uurimistele hakatud pöörama erilist tähelepanu, kõige enam Baieri ja Saksi osariikides. Vastavates asutustes peetakse nimelt erikartoteeke, kuhu märgitakse kõiksugused perekonnaandmed kurjategijate suhtes, eriti andmed vanemate, nende vanemate jne. kohta.

Kõigepealt võiks tähendada, et raskete kurjategijate arv nii suur pole kui seda üldiselt arvatakse. Täpsemad kalkulatsioonid selle küsimuse kohta leiduvad Heindli töödes. Viimane eraldab elukutselise kurjategija teiste seast. Kui nüüd tagasi tulla kurikalduvuste parandatavuse küsimuse juure, siis peab kõigepealt tähendama, et see nähtus tuleb

ikkagi peaausjalikult nähtavale elukutseliste kurjategijate perekondades. Neist võrsuvad isikud, kes ikka ja ikka uuesti panevad toime kuritegusid, kes teadlikult ja ettekavatsetult asuvad kuritegevuse teele, kes endale valivad täie teadmise ja arusaamisega elukutseks murdvarguse, taskuvarguse, röövimise, riisumise, väljapressimise, lihtvarguse jne. Dr. Carl v. Behr-Pinnow ütleb, et need ei ole inimesed, kes kogemata ja juhuslikult satuvad elus vildakute teele, kellele võib abi anda ja keda võib hea tahtmise ja õige arusaamise juures juhtida tagasi õigele teele. Sellesse liiki, s. o. elukutseliste kurjategijate hulka ei arvata harilikult ka neid, kellele kuritegevus on n. öelda kombeks saanud, kes, olles varustatud nõrga tahtejõuga, ikka uuesti anduvad välistele mõjudele, mistõttu pannakse toime hulk kuritegusid. Sarnased inimesed on parandatavad, neid tuleb ainult jäädavalt eraldada halvast ümbruskonnast, neid tuleb kasvatada ja neile tuleb võimaldada korraliku töö abil teenida igapäevast leiba. Heindli kalku-latsioonide järgi on Saksamaal üldse umbes 8500 rasket kurjategijat, nende seas leidub tema arvestuste järgi 10%, s. o. 850 elukutselist kurjategijat. See arv aga pole nii kohutavalt suur Saksamaa kohta.

Mõnes riigis on juba tarvitusele võetud abinõud elukutseliste kurjategijate kahjutukstegemise suhtes. Nii, näiteks maksab Uues-Lõunawalesis n.-nim. Habitual Criminal Act, mille alusel kohus võib peale hariliku karistuse määramise veel otsusega kinnitada, et kurjategija kuulub elukutseliste hulka. See aga tähendab, et kurjategija peab esimeses järjekorras kandma temale teatud kuriteo toimepanemise eest määratud karistuse ja et teda pärast karistustähtaja lõppu peetakse kinni määramata aja jooksul. Viimane abinõu ei tähenda isenesest veel kinnipidamist eluksajaks, vaid ainult seda, et kinnipeetava viibimise tähtaeg vanglas, karistusmajas, parandusmajas, töömajas jne ei määrata kindlaks, vaid tehakse rippuvaks kurjategija ülalpidamisest, töötahtest, kommetest jne. Elukutselise vangist vabastamine sünnib kubernerilt, kes ei tohi — vabastamise otsust tehes — arvesse võtta kurjategija isikut, vaid ainult üldsuse huvi. Kui kuberner on selles veendumuses, et elukutseline kurjategija ei sünnita enam kahju üldsusele

vabakssaamise korral, siis võib tema kurjategija vanglast vabastada. Nagu näitavad statistilised andmed, on selle seaduse maksmapanemise tagajärg kõigepealt see, et raskete kuritegude arv on imekspanuvääriiselt kahanenud: seitsme aasta jooksul pärast seaduse jõusse astumist vähenes raskete kuritegude arv 50%, s. o. poole võrra, vangimajade kulud langesid aastas 88.000 naela pealt 85.000 naela peale, politsei ülevõlpidamise kulud langesid 5,11 shillingu pealt 5,09 shillingu peale iga elaniku kohta. Inglismaa järgnes varsti oma asumaa eeskujule ja ka inglise Prevention of Crime Act on annud häid tagajärgi: viie aasta jooksul pärast selle seaduse maksmahakkamist vähenes kuritegevus 20% võrra.

Kõige selle juures ei tohi unustada neid suuri materjalseid kahjusid, mis on ühenduses kurjategijate tegevusega üldse ja elukutseliste „tööga“ eriti. Ameerika Ühisriikide statistilistest andmetest näeme, et 1923. a. langes kurjategijate kätte: murdvarguse teel — varandust 223 milj. dollari väärtuses, lihtvarguse teel — varandust 152 milj. dollari väärtuses ja röövimise ning riisumise teel — varandust 49 milj. dollari väärtuses. Rahapetised omandasid samal aastal 100 milj. dollarit ja tshekkide võltsijad umbes sama suure summa. Kohtu, politsei ja vangimajade ülevõlpidamine maksis hiigla summasid: ainuüksi Ohio osariigis tegid tähendatud asutuste ülevõlpidamise kulud 1923. a. välja 8,5 milj. dollarit. Üldse tegid tähendatud aastal kõik kahjud kokku, mis kurjategijate tegevuse tõttu saadud, umbes 23 miljardit krooni! Need arvud ei ole väga täpsed (nad on võetud Heindli tööddest ja v. Behr-Pinnovi tööst: „Dürfen wir Minderwertige unschädlich machen?“), kuid nad räägivad siiski kohutavat ja selget keelt.

Ka Saksamaa kohta olevad andmed näitavad üldiselt õige kurva pildi. 1913. aastal oli Saksamaa kohtutes harutamisel ümmarguselt 560.000 asja, mille eest määrati karistust kriminaalseaduste alusel. Tähelepanuväärt on aga kõigepealt see, et retsidiivide arv seal järjest kasvab. Mayri andmetel saame retsidiividest Saksamaal järgmise pildi (arvud on võetud umbkaudselt): 1882. a. karistati esimest korda 233.500 isikut, 1911. a. 295.700, 1882. a. karistati mitmendat korda 82.300 isikut, 1911. a. aga juba 249.000

isikut, s. o. peaaegu kõik seaduste vastu eksijad osutusid retsidivistideks, nendest arvudest olid — 1882. a. 17.900 isikut, keda karistati kolmandat korda, 1911. a. 45.300, siis 1882. a. 20.400, keda karistati neljandat, viiendat ja kuuendat korda (1911. a. — 60.000) ja lõpuks 1882. a. 7200 isikut, keda karistati seitsmendat ja rohkem korda, 1911. a. aga juba 57.000! Sellest näeme, et elukutseliste kurjategijate arv Saksamaal on kohutavalt kasvanud 30 aasta jooksul, kasvanud on seega hirmuärataval viisil nende inimeste arv, kes pärandanud kurikalduvusi ja kes neid omalt poolt annavad edasi.

Ka Saksamaal on muidugi see kahju, mis sünnitatakse rahvamajandusele kurjategijate läbi, väga suur. Erakinnitusseltsid maksid 1924.—1926. a. murdvarguste tõttu saadud kahjude katteks igal aastal üle 6 miljoni marga, s. o. umbes 5,5 milj. krooni. Viimasel ajal on ka Saksa tulekinnitusseltsid hakanud vastu võtma murdvarguse ja varguse vastu kinnitusi, tasusid varastatud kraami eest maksavad need seltsid umbes 300.000 mk. kõrguses aastas. Arvesse on muidugi mõista võetud ainult vargused Saksamaa piirides ja kahjude tasumine nende eest. Arusaadavalt ei anna need 6,3 milj. marka veel kaugeltki õiget pilti tõelikust olukorrast, sest — olgugi et Saksamaal on varguse vastu kinnitamine hoopis rohkem levinud kui meil — ei kinnita ka seal paljud oma varandusi, olgu see hooletuse, lohakuse, rahapuuduse või mõne muu põhjuse tõttu. Pealegi ei kinnita varandusi varguse vastu kunagi riigiasutused, kuid õige tihti ka suured eraettevõtted. Kui veel arvesse võtta, et kodanikud — eriti majaperemehed ja ärimehed — kannavad suuri kulusid eriliste öövahtide palkamiseks, kõiksuguste mehaaniliste kaitseabinõude sisseseadmiseks, kui veel arvestada neid kulusid, mis lähevad politsei, kohtuasutuste, vangimajade jne. ülalpidamiseks, ning arvesse võtta kaotusi inimjõu suhtes (haavamised, surmamised kurjategijate poolt), siis näeme, et kurjategijad maksavad riigile ja rahvale väga ja väga palju.

Kui nüüd kõiki neid asjaolusid arvesse võtta, siis on arusaadav, et niihästi politsei ja kohtuvõimud ise, kui ka avalik arvamine, poliitika ja seltskonna tegelased, arstid, advokaadid ja psühholoogid nõuavad radikaalsete abinõude tarvitusele võtmist. Ei taheta enam leppida

poolikute abinõudega, ei taheta küll surmanuhtlust (sest sarnasel korral tuleks iga varas-retsidivist hukata, mis kuidagi pole mõeldav), kuid tahetakse kurjategijate-retsidivistide isoleerimist seltskonnast pikema aja peale, hädakorral isegi eluksajaks. Ja sarnasel olukorral ja eelpool tähendatud põhjustel ongi tekkinud mõte ka Saksamaal midagi maksma panna, mis umbes vastaks ülalmainitud inglise seadusele ja Uue-Lõunawalesi korrale.

Teiselt poolt tulevad ikka enam ja enam kuuldavale hääled, mis soovivad kurjategijate (ja ka vaimuhaigete ning nõdrameelsete) juures operatsioonide läbiviimist, mille tagajärjel need isikud ei saa endile soetada järeletulijaid. Sellel võitlusabinõul kuritegevuse vastu on aga ka oma halvad küljed, millest tuleks kõigepealt kõnelda. Enne kui kurjategijaretsidivist langeb võimude kätte ja enne kui jõutakse arusaamisele, et tegemist on üldsusele kahjuliku elemendiga, keda ei saa parandada ega kasvatada, on sarnasel isikul harilikult juba lapsed, nii et teatud lõikused alati hiljaks jäävad. Pealegi ei kõrvalda see abinõu seda nähtust, et vanad kurjategijad ikka ja ikka uuesti pääsevad vangimajast vabadesse (täitsa seaduslikus korras, s. o. pärast karistuse tähtaja lõppu) — uute kuritegude toimepanemiseks. Selle pahe vastu aitab praegustel oludel ainult kinnipidamine määramata aja jooksul.

Siiski ei saa öelda, et sugutusvõime tuks tegemisel on suur tähtsus — kõige esimeses järjekorras vist küll nõdrameelsete juures. Kui jällegi võtta Saksamaa andmeid (meditsiin-nõunik dr. Boetersi järgi), siis näeme, et saksa rahvas maksab aastas umbes 1 miljard marka (umb. 900 milj. krooni) nende isikute ülespidamiseks hoolekandeaasutustes, hullumajades, joodikute ravilates, vaestemajades, erikoolides ja lõpuks vangimajades, kes ei kuulu normaalsete hulka. Seejuures on aga ainult osa neist, keda oleks vaja otstarbekohaselt isoleerida, paigutatud kõiksugustesse ravilatesse ja hoolekandeaasutustesse. Kaugelt suurem osa nõdrameelsetest kõnnib vabalt ringi ja on seetõttu alaliseks hädaohuks teistele kodanikkudele.

Selle pahe vastu võib võidelda ainult abinõudega, mida nimetatakse negatiivseks raassitervishoiuks. Sellel abinõul pole midagi ühist väärtusetu elu hävitamisega, selle ainsaks sihiks on panna

kindel piir sellele, et sarnane väärtusetu elu ei antaks edasi, et asotsiaalsed ja antisotsiaalsed ollused ei soetaks endile lõpmatuseni järeletulijaid. Abinõu on iseenesest lihtne, odav ja ei tekita suurt valu ega erilisi tagajärgi — arvatud välja soovitud tagajärjed — sugutusvõime- tuks tegemine. Iga kirurg, iga naisarst suudab läbi viia tehniliselt kerge operat- siooni.

Nagu alati, on ka sellel alal praktili- selt mõtlejad ameeriklased kaugel teist- test ees. Mõnes Ühisriikide osariigis tarvitatakse kõnesolevat abinõu (nii meeste kui ka naiste juures) juba üle 30 aasta, ilma et praegu kellelgi midagi sel- le abinõu — sterilisatsiooni — vastu oleks. Kõige enam praktiseeritakse neid lõikusi Kalifornias, kus senini on opereeritud üldse 3232 meesterahvast ja 2588 naisterahvast. Üldse on Ühisriikides ku- ni 31. dets. 1927. a. läbi viidud sarnascid operatsioone 8515 korral.

1922. a. tehti niisuguste lõikustega al- gust ka Saksamaal (dr. Boetersi poolt). Seal maksvate seaduste järgi on sterili- satsioon lubatud ainult mahajäänud isi- kute juures — ja ainult nende nõusole- kul. Arvatakse, et selle võrdlemisi lühikese aja jooksul on viidud siiski juba 1000 lõikuse ümber läbi.

On arusaadav, et sarnased operat- sioonid on n. öelda kaheteraga mõök, mistõttu terve küsimus tuleb reguleeri- da täpse seadusega. 1925. a. töötas eel- pool mainitud dr. Boeters välja seadus- eelnõu, mis anti üle parlamendile ja mis

püüab reguleerida tervet küsimust, s. o. n. nim. lex Zwickau. Seadus ei taha ük- si silmas pidada rahvamajanduslikke hu- visid ja tautervendamise külge asja juu- res, vaid tahab ka aidata kaasa avaliku julgeoleku kaitsmisele ja tahab ka olla vastutulelik neile, kes õieti selle seaduse alla kuuluvad. Tahetakse ainult piir panna sellele, et inimesed endile soeta- vad lapsi, kes vaimliste ega kehaliste omaduste tõttu ei suuda noori toita ega veel vähem kasvatada. Seejuures aga soovitatakse just alaväärtuslike inime- ste abiellumist (pärast lõikust), et ka nende ellu tuua päikest, kes looduselt vähe kaasa saanud elusse. Viimasel kü- simusel on veel teine põhimõte. Just vä- hearenenud inimesed panevad, nagu näi- tavad statistilised andmed igalpool maa- ilmas, toime palju seksuaal-kuritegusid, mis on seletatav ühelt poolt anormaalsu- sega ja teiselt poolt sellega, et nad ei saa rahuldada loomulikku tungi. Lex Zwick- au nõuab põhimõttelikult sterilisatsiooni, kuid selle läbiviimine võib sündida ai- nult kohtu otsusel — sellega oleks pandud piir omavolile ja kuritarvitusele sel- lel alal.

Ka see küsimus on vaieldav, nagu esi- menegi. võib olla isegi veel rohkem, kuid tal ei puudu siiski alus, temaga tu- leks tõsisemalt tegemist teha, sest ju ka viimase abinõu — sterilisatsiooni — siht ja püüe on teha inimkonda õnnelikumaks. teda vabastada aja jooksul ollustest, mis üldsusele kahjulikud.

A.

Ametlik osa.

Politseidirektori käsu kirjaga 14. novemb- rist s. a. nr. 25

on Viru-Järva abiprefektuuri konstaabel Johannes Tark vabastatud ametist oma palvel, arvates 27. oktoobrist s. a.

Endine konstaabel Mihkel Koit on määratud konstaabliks Viru-Järva prefek- tuuri, arvates 15. novembrist s. a.

Tartu-Valga prefektuuri konstaabel Peeter Ammon on vabastatud ametist oma palvel, arvates 1. detsembrist s. a. pensionile mineku puhul.

End. politseiabikomissar Mihkel Lembit on määratud konstaabliks Tartu-Valga prefektuuri koosseisu, arvates 25. no- vembrist s. a.

Politsei peavalitsuses on registreeritud ajaleht „Kuulutusleht“, hakkab ilmu- ma Tallinnas, kaks korda nädalas, välja- andja ja vastutav toimetaja Adolph Lippo. Ajaleht trükitakse Tallinnas kirjastuse o./ü. „Tähe“ trükikojas.

Politsei peavalitsuse poolt on antud load:

laskeriistade ja laskemoona- ga kauplemiseks Jaan Hendriku p. Neemanile Pärnus, Jänesselja tän. nr. 19. maksvusega 30. oktoobrini 1929. a., Karl Karli p. Jakobsonile Haapsalus, Saue tän. nr. 4. maksvusega 14. oktoobrini 1929. a.; laskemoonaga kauplemiseks Käru tarvitajate ühisusele, Käru vallas, maksvusega 22. juunini 1929. a.

Küsimusi ja kostmisi.

Lugeja A. T. Küsimus. Mõnedes linnades on meil linnavolikogude poolt määratud nende kodanikkude pealt, kes asuvad linna elama, teatud maks, näiteks 10 sendi suuruses, mis läheb linna heaks ja missugune sisse nõutakse kodaniku aadresslauas sissekirjutamisel. Kes on kohustatud võtma seda maksu kodanikku-delt vastu, kas linnavalitsus oma orga-nite läbi või on seda politsei kohustatud tegema? Kui selle maksu vastuvõtmine lasub politseil, siis missuguse seaduse alusel? Nimetatud maksu võtmine sü-nib müü seas Rakveres.

Vastus: Linna omavalitsused on õi-gustatud võtma tähendatud maksu lin-nade sissetulekute ja väljaminekute sea-duse muutmise ja täiendamise seaduse (R. T. nr. 3 — 1921, sead. nr. 20) § 13. põhjal. Maksu peaks sisse nõudma oma-valitsus ise ja ainult tasumata maks kuu-luks sissenõudmisele politsei kaudu. Et aga majaraamatute määruse (R. T. nr. 5 — 1921) järgi registreerimine või meldi-mine sünnib politseijaoskondades, siis tu-leks eeldada, et näit. Rakveres, kus kõ-neallosev maks (haigemaja heaks) võe-takse iga sissesõitnud ja registreeritud isiku pealt (R. T. nr. 103 — 1927), seda maksu võtab politsei meldimise juures, kuid selle kohta peaks siiski olema kok-kulepe linnaomavalitsuse ja politsei vahel.

Konstaabel P-s. Küsimus. Kas arva-takse politseiametniku riigiteenistuse aja hulka ka Vabadussõja ajal sõjaväes teenitud aeg, kui ametnik enne sõjaväkke võtmist ei olnud riigiteenistuses.

Vastus. Arvatakse pensioni väljaarvamisel „riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse“ (R. T. Nr. 123/124 — 1924. a.) § 16. põhjal.

A. P-on. Küsimus. Kodanik on spordivõistlustel saanud auhinnaks püssi, revolvri või montekristopüssi, kuid tal puudub laskeriista luba. Kas on õigus hoida enda juures ja ka tarvitada väljaantud auhinnalisi laskeriistu vasta-va loata või on kohustatud muretsema laskeriista loa?

Vastus. On kohustatud muretsema las-keriista loa üldisel alusel.

Lugeja nr. 111. Küsimus. Politsei on saanud mitmed nõudmised vastuvaid-lematus korras sissesundimiseks X. vab-riku kohta, selle omanikult.

Vabrik töötab 60—70 inimesega, kuid vabriku varandus, s. o. hooned ühes sis-seseadega ja päraldistega on panditud pangale. Omanikul on nõudmised allkir-ja vastu kuulutatud, omanik maksu tasu-misest ära ei ütle, lubab maksta, kuid maksu aeg läheb pikale, maksab ka jao-kaupa. Akti teha ei saa, sest ei leidu tunnistajaid, kes aktile kirjutaks alla, nii-sama ei kirjuta ka omanik alla, sest va-randus on olemas, aga politsei ei saa va-randust müüa, see on kolmanda isiku omandus. Kuidas tuleks talitada, et maksud saaks õigel ajal ja korralikult kätte.

Vastus: Balti eraseaduse § 573. põh-jal mõeldakse vabriku all mitte ainult mingisugust ehitust, vaid tervet vabriku korraldust. kuhu vabriku päraldisena kuuluvad kinnisvara, ehitused, ka masi-nad, tööriistad, töösolevad vabriku saa-dused jne. Vabriku päraldisteks ei loeta valmisolevaid vabriku saadusi, ka val-misolevat tooresmaterjali, millest võib järeldada, et neid võib eraldi vabriku vallasvarana kirjutada üles ning võlgade katteks oksjonil müüa.

Väljaandja: **Siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.** Vastutav toimetaja: **E. Maddison**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i .

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

Johanson, Karl Mattu p., v. a. Hummuli vallaval. 30. 9. 26 a. nr. 309.

Varul, August Volmari p., v. a. Sooru vallaval. 14. 9. 27 a. nr. 121.

Vänter, Robert Vidriku p., v. a. Paju vallaval. 19. 9. 24 a. nr. 75.

Pokk, Jüri Jaani p., v. a. Tõlliste valla-val. 18. 11. 21 a. nr. 327.

Teder, Evald Jakobi p., v. a. Kuigatsi vallaval. 9. 9. 27 a. nr. 365.

- V a v e r, Anna Danieli t., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 24. 5. 22 a. nr. 10988.
- V ä i k e n e, Vassili Vassili p., v. a. Kuigatsi vallaval. 15. 5. 28 a. nr. 575.
- K o l l a n g, Elisabeth Alberti t., v. a. Valga maak. pol. ülemalt 4. 12. 19 a. nr. 1021.
- T a m m, Hendrik Jüri p., v. a. Kuigatsi vallaval. 27. 1. 25 a. nr. 33.
- K r a n t s m a n n, Mihkel Johani p., v. a. Mõniste vallaval. 1. 11. 23 a. nr. 109.
- V e l l n e r, August Adami p., v. a. Sangaste vallaval. 26. 8. 20 a. nr. 1516.
- V ä ä r i, Minna Ado t., v. a. Keeni vallaval. 30. 1. 20 a. nr. 243.
- K u u r, Peeter Jaani p., v. a. Palivere vallaval. 9. 5. 24 a. nr. 100.
- T a m m a n n, Anna Peetri t., v. a. Sürgavere vallaval. 15. 2. 27 a. nr. 11.
- R u s i, Ann Karli t., v. a. Tarvastu vallaval. 14. 9. 21 a. nr. 1654.
- L e p i k, Aleksander Juhani p., v. a. Puiatu vallaval. 23. 4. 22 a. nr. 13.
- P e d a n i k, Lucie Jaagu t., v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 13. 12. 19 a. nr. 5587.
- K i i l a s p e a, Markus Johani p., v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 15. 12. 1924 a. nr. 1990.
- E e k, Aleksander Jaagu p., v. a. Tuhalaane vallaval. 23. 6. 23 a. nr. 33.
- K i i v i t, Jaak Johani p., v. a. Tuhalaane vallaval. 14. 1. 25 a. nr. 4.
- J a e s k i, Mari Tõnise t., v. a. Vastemõisa vallaval. 28. 6. 24 a. nr. 57.
- M u r i k, Peeter Hansu p., v. a. Viljandi jsk. politseikomissariilt 16. 3. 28 a. nr. 4620.
- R e e d e k, August Peetri p., v. a. Tarvastu vallaval. 11. 3. 27 a. nr. 801.
- T u u l, Ernst Tõnise p., Tarvastu vallaval. 17. 1. 20 a. nr. 1511.
- H e r m a n n, Anton Antoni p., Viljandi maak. pol. linna jsk. ülemalt 5. 6. 23 a. nr. 672.
- T u u k s a m, Hans Johani p., v. a. Tarvastu vallaval. 18. 12. 19 a. nr. 205.
- L a p p, Anna Johani t., v. a. Loodi vallaval. 1924 a. nr. 136.
- K u l d k e p p, Karl Johani p., v. a. Vastemõisa vallaval. 28. 2. 20 a. nr. 1166.
- S c h v e d e, Jüri Karli p., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 22. 12. 19 a. nr. 5796.
- T e p p a r, August Jaagu p., v. a. Vana-Võidu vallaval. 1921 a. nr. 482.
- N u r k, Olga Peebu t., v. a. Viljandi linna pol. ülemalt 9. 12. 19 a. nr. 2856.
- K ü s t, (Kütt), Jüri Hansu p., v. a. Taevere vallaval. 1919 a. nr. 261.
- L a e v, Johannes Hansu p., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 9. 8. 21 a. nr. 2293. (10587)
- M a t v e i, Ann Jaani t., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 1925 a. nr. 211. (10588)
- L e v a l d, Mihkel Andrese p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 16. 3. 20 a. nr. 8874. (10589)
- R i n g, Aleksander, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 20. 7. 21 a. nr. 12525. (10590)
- O d e n b e r g, Julie, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 19. 12. 19 a. nr. 5454. (10591)
- P i h e l g a s, Edmund Aleksandri p., v. a. Tall. linna 1. jsk. politseikomissariilt 2. 11. 27 a. nr. 4186. (10593)
- V o k k, Maria, v. a. Viimsi vallaval. 1921 a. nr. 836. (10594)
- P i h e l g a s, Friedrich Gustavi p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 2. 9. 25 a. nr. 1781. (10595)
- R a h a m ä g i, Olga Aleks. t., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 12. 7. 24 a. nr. 2976. (10596)
- M ä t t i k, Emilie Andrese t., v. a. Kambja vallaval. 12. 9. 22 a. nr. 131. (10597)
- S o o n i k, Johannes Gustavi p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 3. 5. 20 a. nr. 10227. (10598)
- P o r m a n n, Anna Juhani t., v. a. Järve vallaval. 30. 12. 19 a. nr. 688. (10599)
- P a l m b e r g, Johanna Joh. t., v. a. Tall. linna pol. 2. jsk. ülemalt 23. 10. 25 a. nr. 2531. (10600)
- H a l b e r g, Eduard Joh. p., v. a. Paaslepa vallaval. 1921 a. (15201)
- N i r k, Gustav Miku p., v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 9. 12. 19 a. nr. 2836.
- M ü h l b a c h, Johanna, v. a. Tall. linna 1. jsk. politseikomissariilt 28. 2. 27 a. nr. 2879. (15203)
- K e k s, Ludmilla, v. a. Lasnamäe jsk. politsei abikomissariilt 1926 a. nr. 155. (15204)
- R e n t e r, Julie, v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 31. 3. 20 a. nr. 12112. (15205)
- R e n t s, Raissa, v. a. Narva linna pol. ülemalt 23. 6. 22 a. nr. 31486. (15206)
- V i e g a n d, Alma, v. a. Pala vallaval. 9. 12. 19 a. nr. 335. (15207)
- L e g o, Jaan, v. a. Mäksa vallaval. 30. 12. 1921 a. nr. 512. (15208)

- Aron, Jakob, v. a. Tall. linna pol. sadama jsk. ülemalt 14. 7. 23 a. nr. 191. (15209)
- Uuk, Armas, v. a. Tall. linna 1. jsk. politseikomissariilt 6. 9. 27 a. nr. 3876. (15210)
- Sibbul, Anna, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 30. 3. 20 a. nr. 9532. (15211)
- Nael, Arnold, v. a. Triigi vallaval. 5. 11. 1925 a. nr. 154. (15212)
- Jürgental, Luise, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 14. 1. 19 a. nr. 7000. (15213)
- Kasterbusch, Robert, v. a. Tall. linna 1. jsk. politseikomissariilt 5. 2. 27 a. nr. 2562. (15214)
- Blumkvist, Joosep, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 17. 4. 23 a. nr. 3912. (15215)
- Juhkam, Liisa, v. a. Tall. linna 3. jsk. politseikomissariilt 10. 3. 28 a. nr. 8391. (15216)
- Mohngarten, Ulrich, v. a. Tall. linna pol. 1. jsk. ülemalt 14. 6. 20 a. nr. 10798. (15217)
- Kutkin (Kutnik), Meeri Leena t., v. a. Kolga vallaval. 24. 8. 28 a. nr. 1552. (13514)
- Kukke, Marie Karli t., v. a. Triigi vallaval. 9. 12. 19 a. nr. 113. (13515)
- Vukmann, Linda-Johanna Hansu t., v. a. Tall. linna 6. jsk. politseikomissariilt 3. 10. 27 a. nr. 642. (13516)
- Goldschmidt, Aleksander Karli p., v. a. Enge vallaval. 8. 7. 20 a. nr. 104. (13517)
- Viekberg, Marie Hendriku t., v. a. Rapla vallaval. 23. 1. 20 a. nr. 663. (13518)
- Ahlun, Ilse-Siegrid, v. a. Rapla vallaval. 11. 9. 22 a. nr. 43. (13519)
- Sarapik, Johannes Mihkli p., v. a. Kohila vallaval. 22. 9. 22 a. nr. 174. (13520)
- Ruudi, Ida-Natalie Gustavi t., v. a. Kaiu vallaval. 30. 8. 19 a. nr. 15. (13521)
- Paberit, Eliise Adami t., v. a. Tall. linna pol. 6. jsk. ülemalt 14. 1. 20 a. nr. 5588. (13522)
- Rüüter, Hans Jüri p., v. a. Juuru vallaval. 11. 2. 28 a. nr. 13. (13523)
- Stroom, Jüri Tõnu p., v. a. Kuimetsa vallaval. 15. 12. 19 a. nr. 73. (13524)
- Pauls, Ella Hansu t., v. a. Kaiu vallaval. 18. 9. 26 a. nr. 33. (13525)
- Särg, Aleksander Eduardi p., v. a. Kohila vallaval. 15. 9. 27 a. nr. 164. (13526)
- Blanken, Arved Friedrichi p., v. a. Tartu linna politsei 2. jsk. ülemalt 2. 2. 23 a. nr. 2326. (13651)
- Feldberg, Amalie Mihkli t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 15. 12. 19 a. nr. 4553. (13652)
- Pensa, Siegfried Augusti p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 21. 7. 20 a. nr. 9050. (13653)
- Treier, Peeter Peetri p., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 20. 11. 19 a. nr. 217. (13654)
- Gromulson, Reinhold Jakobi p., v. a. Tartu linna 2. jsk. politseikomissariilt 2. 6. 27 a. nr. 2202. (13655)
- Ilves, Oskar Hansu p., v. a. Tartu linna 1. jsk. politseikomissariilt 1. 2. 28 a. nr. 1751. (13656)
- Rosin, Sinaida Jaani t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 24. 11. 23 a. (13657)
- Logina, Pauliine Jaani t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 24. 12. 19 a. nr. 6667. (13658)
- Orav, Ekaterina Theofili t., v. a. Tartu linna pol. 1. jsk. ülemalt 24. 8. 23 a. nr. 845. (13659)
- Münti, Amalie, v. a. Tartu linna pol. 2. jsk. ülemalt 1922 a. nr. 1414. (13660)
- Kaarna, Liisa Daniefi t., v. a. Ropka vallaval. 12. 3. 20 a. nr. 763. (13661)
- Grünberg, Eduard Johani p., v. a. Lehitse vallaval. 23. 2. 20 a. nr. 642. (13663)
- Sutt, Elsa Johani t., v. a. Aleksandri vallaval. 2. 7. 28 a. nr. 65. (13664)
- Spuul, Maria, v. a. Tall. pol. 1. jsk. ülemalt 19. 1. 25 a. nr. 161. (13879)
- Karu, Julie, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 22. 12. 19 a. nr. 4636. (13880)
- Kruspan, Priidik, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 3. 3. 20 a. nr. 9008. (13881)
- Vest, Arthur, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 22. 1. 25 a. nr. 203. (13882)
- Orav, Salme, v. a. Elistvere vallaval. 15. 5. 28 a. nr. 776. (13883)
- Raudsepp, Jaan, v. a. Tall. linna pol. 4. jsk. ülemalt 9. 4. 20 a. nr. 12208. (13884)
- Baumann, Marie, v. a. Tall. linna pol. 3. jsk. ülemalt 8. 12. 24 a. nr. 4641-a. (13885)
- Johanov, Johannes, v. a. Tall. linna pol. 5. jsk. ülemalt 17. 9. 25 a. nr. 2167. (13886)